

Bijbelstudie hoofdstuk 2: Jakobus 1:19-27

Nieuw gedeelte

Elke keer als Jakobus schrijft *Geliefde broeders (en zusters)* begint hij over een nieuw thema. Tegelijkertijd laat hij op die manier weten, dat hij dan misschien wel een leider van de belangrijkste gemeente mag zijn, maar dat hij niet meer is dan zij. Door hen aan te spreken als broeders en zusters, zegt Jakobus dat degenen die de brief ontvangen net als hij onderdeel zijn van het gezin van Christus. Ze zijn door genade kinderen van God geworden en daarmee onderdeel geworden van het gezin van Christus. In dat gezin van Christus, de kerk, mag er geen verschil zijn tussen gemeenteleden. De een is niet belangrijker dan de ander. (Dat komt de volgende keer terug, als Jakobus aangeeft dat er geen verschil mag zijn in behandeling tussen rijk en arm.) Jakobus zegt, door hen aan te spreken als broeders en zusters, dat hij weet wat de gemeenteleden doormaken. Als ze zwak staan in het geloof, of als ze in hun manier van leven niet laten zien wat een christen behoort te laten zien, spreekt Jakobus hen niet vanuit de hoogte aan, maar als gelijken.

Praktische uitwerking van het geloof

Jakobus gaat uitleggen dat je je als christen op een bepaalde manier hoort te gedragen. Door hun bekering hebben de gelovigen een nieuwe identiteit gekregen. Jakobus gaat hier uitleggen wat die nieuwe identiteit betekent voor het leven van elke dag. Geloof breng je in de praktijk. Als je van Christus bent geworden, word je ook anders in je omgaan met andere mensen. Als de christenen afkomstig zijn uit de heidenen zijn de aanwijzingen van Jakobus misschien nieuw. Joodse christenen begrijpen waar Jakobus over spreekt. Want wat Jakobus aankaart, kennen ze uit het Oude Testament.

Eerst maar eens luisteren

Als gelovigen, die in een heidense omgeving leven, kunnen ze misschien direct een oordeel hebben over de mensen om zich heen: zij leven zonder God en dat leven zonder God is een zondig leven. Je kunt als gelovige een oordeel hebben over je medegelovige: Je kunt aan hem niet zien dat hij gelovig is. Het leven met Christus lijkt voor haar helemaal geen consequenties te hebben. Ze is wel heel makkelijk in bepaalde dingen.

Jakobus zegt hier dat je niet gelijk moet oordelen. Je kunt beter eerst maar eens luisteren.

De band tussen de gelovige en de Heere wordt allereerst gekenmerkt door luisteren. De Heere zei dat tegen het volk Israël: Hoor Israël (Deuteronomium 6:4). Ook het tot geloof komen begint met luisteren: je merkt dat God je aanspreekt, je hoort Zijn stem en begint te gehoorzamen.

Hier heeft Jakobus het over luisteren naar elkaar. Er zit ook spoed bij: wees *haastig* om te luisteren. Jakobus bedoelt hier dat we als gelovigen snel dienen over te gaan tot een houding van luisteren, waarbij je geconcentreerd bent op wat de ander wil zeggen.

Niet te snel spreken

Een houding van luisteren is niet altijd makkelijk. Soms ga je zo in een gesprek op, dat je direct wilt reageren op wat de ander zegt. De ander zegt iets. Je hoort het en je neemt niet echt de tijd om na te denken over wat de ander zegt, maar je wilt gelijk door in het gesprek: Je wilt doorvragen. Of je bent het er niet mee eens en wil er gelijk tegen ingaan. Jakobus zegt hier: Neem eerst maar eens de tijd om te luisteren. Luister eerst maar eens wat de ander zegt en laat dat op je inwerken. Zeg niet gelijk wat terug. Laat even bezinken wat de ander zegt. De tijd nemen om te luisteren is helemaal belangrijk wanneer er spanningen of conflicten zijn in de gemeente.

Een wijs persoon worden

De aansporingen van Jakobus hebben tot doel ons te laten groeien tot een wijs persoon. In het Bijbelboek Spreuken kunnen we heel wat aanwijzingen vinden om zo'n wijs persoon te worden. Ook in de Bergrede kunnen we uitspraken van de Heere Jezus vinden, die ons stimuleren een wijs persoon te worden. In een wereld die God niet kent, is de gelovige geroepen om een wijs persoon te zijn. Als iemand in staat is om eerst zorgvuldig te luisteren en dan weloverwogen te reageren, dan laat hij iets van God zien door zijn houding en gedrag. Als je een wijs iemand bent, ben je niet alleen plezieriger voor je omgeving, maar straal je ook meer van Christus uit dan wanneer je je maar laat gaan door drift en emotie.

Traag tot toorn

De aansporing om niet te snel boos te worden, komen we ook tegen in het Oude Testament. Zo staat er in Prediker 7:9: *Wees niet te snel geërgerd in uw geest, want ergernis rust in de boezem van dwazen.* Waarom hoort deze aansporing om niet te snel toornig te worden bij het geloof? Omdat als je snel boos wordt, de emoties je de baas zijn. Dan is je hart niet meer een eenheid, één in de gerichtheid op God, maar dan is je hart verdeeld, verscheurd. Dan is een ander de heer van je hart - en niet Christus.

Oordeel

Er is nog een reden om voorzichtig te zijn met toorn. Want toorn is niet helemaal hetzelfde als boosheid of woede. Het woord *toorn* is niet meer zo in gebruik en daarom wordt het vervangen door woede en boosheid. In toorn zit ook iets van een oordeel over een ander: de ander doet het verkeerd, de ander leeft verkeerd, de ander heeft Gods woord niet

begrepen, de ander past Gods wet niet toe. Dat oordeel is soms nodig om de gemeente op het spoor van Christus te houden. Maar alleen God is in staat om een zuiver oordeel te geven. Daarom komt alleen God het laatste oordeel toe. Als Jakobus hier aangeeft, om voorzichtig te zijn met toorn, wil hij aangeven: Jullie ontkomen niet aan het oordeel van God. Jullie zullen ook eens voor Gods rechterstoel verantwoording moeten afleggen.

Als je je door je emoties laat leiden, ben je niet altijd in staat tot een zuiver oordeel. Dan kun je de dingen ook verkeerd zien. Dan kun je ook de goede dingen gaan negeren, omdat je die niet wilt zien. Je boosheid zit dan een zuiver oordeel in de weg.

De controle over jezelf

Jakobus wil hier eigenlijk zeggen: je hebt je handen vol aan jezelf, aan je eigen hart. In je eigen hart kan een strijd zijn, waarbij een deel van je hart wel in Gods richting is en een deel zich nog niet gewonnen wil geven. Dan heb je je hart niet onder controle. In het woord *zachtmoedigheid* gaat het er wel om je hart onder controle te krijgen. Zachtmoedigheid betekent niet dat je over je heen laat lopen. Het woord dat Jakobus gebruikt, betekent dat je je innerlijk onder controle hebt. Dat je de baas bent over je driften en je emoties. Dan mag je echt wel de strijd aangaan tegen onrecht. Je mag dan er iets van zeggen als het verkeerd gaat. Maar je doet dat niet vanuit een driftige bui of omdat je je laat gaan. Je hebt je hart onder controle, je bent een stabiel persoon. Je laat zien dat je hart geheel van Christus is en daarom reageer je weloverwogen. Natuurlijk begrijpt Jakobus dat dit niet vanzelf gaat. Natuurlijk begrijpt Jakobus dat drift en emoties met je aan de haal kunnen gaan. Maar hij wil dat de gelovigen zich leren beheersen. Omdat je anders een verkeerd beeld van God geeft.

Met jezelf aan de slag

Voor Jakobus heeft het geloof ook een uitwerking: je wordt door Christus een ander mens. Hier spoort Jakobus ons aan om zelf te doen wat wij kunnen doen om een ander mens te worden: breken met alles wat slecht is, ons niet meer inlaten met wat ons bij God vandaan voert. God vormt ons karakter, maar wij worden ook geroepen om met onszelf aan de slag te gaan. We kunnen ons er volgens Jakobus niet achter verschuilen dat alleen God ons kan veranderen. Het Woord van God moet ook effect op ons hebben. Als je Gods Woord op je laat inwerken, moet dat ook effect hebben op je karakter, op je doen en laten. Je moet jezelf, indien nodig, onder handen nemen.

Niet alleen luisteren, ook doen

Luisteren is voor Jakobus belangrijk. Dat is de basishouding. Maar dat luisteren werkt wel iets uit. Wat je hoort, verandert je, maakt je tot een ander mens. Een mens die Christus meer en meer weerspiegelt. Als je alleen maar luistert, zonder dat je bereid bent dat het Woord van God je verandert, dan houd je jezelf buiten schot. Dan komen we weer bij dat hart dat geen eenheid is, maar verdeeld is tussen een deel dat wel wil luisteren en een deel dat zich niet wil overgeven aan God.

Spiegel

Het is daarom nodig om over jezelf na te denken, om op jezelf te reflecteren. Jakobus gebruikt het beeld van de spiegel: als je in de spiegel kijkt, kijk je jezelf in de ogen. Dan zie je wie je bent en hoe je eraan toe bent. Jakobus heeft het over iemand, die snel voorbij een spiegel loopt en vluchtig een blik in de spiegel werpt, zichzelf even ziet en snel doorloopt en geen tijd heeft om tot zich te laten doordringen hoe zijn gezicht staat. Jakobus wil dat wij de tijd nemen om te zien hoe wij ervoor staan. Niet door snel even voorbij te lopen, maar aandachtig

naar onszelf te kijken. Er is zelfonderzoek nodig: hoe staan wij tegenover God en onze naaste? Wat werkt het geloof in ons leven uit? Blijven wij dezelfde of worden wij door de Heilige Geest veranderd in nieuwe mensen? Is ons hart werkelijk een eenheid, één in de gerichtheid op God? Of is ons hart verdeeld, verscheurd?

Heeft het een reden dat Jakobus schrijft over het gezicht waarmee we geboren zijn? Bedoelt hij dat verandering noodzakelijk is en dat die verandering er hoort te komen doordat we (weer) van Christus worden? In dat geval betekent het beeld van de spiegel dat iemand niet de moeite wil nemen om zichzelf onder ogen te komen en te zien hoe hij ervoor staat. Hij wil niet over zichzelf nadenken, want hij wil niet veranderd worden. Hij wil op de oude voet verdergaan. In het beeld van die spiegel zit ook iets van zelfbedrog: je denkt dat niet veranderd hoeft te worden. Je denkt dat het niet nodig is om in de spiegel te kijken.

Hoe dan wel zelfinzicht?

Het gaat dus over hoe je tot zelfinzicht komt, hoe je zo op jezelf reflecteert dat je het verkeerde uit je hart en leven wegdoet en naar het goede gaat streven. Wat is er nodig om jezelf onder ogen te komen? Wat helpt je nu om jezelf te onderzoeken? Om je oude mens niet te negeren? Volgens Jakobus is dat de *volmaakte wet*. Opnieuw weer dat woord volmaakt, net als de vorige keer. Volmaakt betekent: één in de gerichtheid op God. Een hart dat niet verscheurd is tussen de oude en de nieuwe mens. De wet werkt als een spiegel: het laat zien hoe wij eraan toe zijn en hoe wij nog veranderd kunnen worden. De wet van God toont je wat ware vrijheid is: dat je los kunt komen van je verkeerde neigingen, dat je niet meer door je driften wordt beheerst, dat je helemaal op God gericht bent. De wet toont aan dat je anders kunt leven: geleid door Gods Geest.

Goede werken

Daarom is het belangrijk om niet alleen te luisteren, maar ook het geloof in praktijk te brengen. Want als je alleen maar luistert, verander je niet en blijf je - wat Paulus noemt - de oude mens. Het in praktijk brengen van de wet is lopen over de weg van God, lopen over de weg met God. Dan ben je op de goede weg, de weg van behoud. Het is niet dat je door je aan de wet te houden dat behoud verdient. Je komt er niet door je goede prestaties. Maar het is wel zo dat die goede prestaties, de goede werken bij het geloof horen. Later zal Jakobus zeggen, dat zonder die werken, zonder die prestaties je geloof dood is. Ze zijn, net als bij Paulus, een gevolg van het nieuwe leven met Christus. Jakobus zegt het Jezus na: als je het geloof in praktijk brengt, dan heb je het goede deel gekozen, dan ben je als een huis dat op de rots is gebouwd (Mattheüs 7:24-29). Je bent dan gelukkig te prijzen.

In de praktijk

Jakobus gaat in zijn brief een aantal praktische aanwijzingen geven over hoe wij het geloof in praktijk kunnen brengen. Jakobus snijdt thema's aan, die hij later uitgebreider aan de orde zal stellen: de zorg voor armen en weduwen, je tong in bedwang houden. Je kunt nog zo vroom zijn, maar als je je geloof niet in praktijk brengt, dan heb je het niet begrepen waar het Christus om te doen is: dat je een ander mens wordt, die op Christus gaat lijken en Hem ook in daden gaat volgen.

Vragen

1) Jakobus spreekt de gemeente aan op hun gedrag en tegelijk ziet hij hen als broeders en zusters, als gelijken. Hoe kun je iemand aanspreken op zijn gedrag als christen en toch laten merken dat je je gelijkwaardig voelt? Zou je het verschil kunnen merken als die gelijkwaardigheid ontbreekt?

2) Jakobus gaat uitleggen dat het geloof ook in praktijk gebracht dient te worden. Aan welke praktische zaken zou jij denken? Welke praktische zaken doe jij vanuit je geloof? Komt dat overeen met wat Jakobus aandraagt? Of is er verschil?

3) Jakobus gebruikt het beeld van de spiegel: je kijkt naar jezelf. Is het moeilijk om jezelf onder ogen te zien? Als je naar jezelf in de spiegel kijkt, zie je dan vooral je fouten? Of kun je ook zien dat God je aan het veranderen is naar het beeld van Christus?

4) Jakobus heeft het hier over een strijd je hart: er zijn twee kanten. Aan de ene kant wil je God dienen en aan de andere kant wil je je niet overgeven aan God. Herken je die strijd in jezelf? Welke kant wint er in jouw hart?

5) Jakobus is kritisch op vroomheid, die alleen maar vroomheid blijft en niet in praktijk wordt gebracht. Is het voor onze kerk ook een gevaar om het alleen bij vroomheid te houden? Of zie je dat in onze kerk ook het geloof in praktijk gebracht wordt? Waaraan zou je kunnen zien dat het geloof in praktijk gebracht wordt?